Sic animis innata Dei ſuper omnia juſti
Notities, hanc ſacrilego ſpem tollit iniquam,
Impunita ſuis deleri crimina fatis,
Æquatamque ſibi ſortem cum inſonte futuram.

QUAPROPTER geminis fundatur noſtra columnis
Relligio; quas non timor aut maleſuada cupido,
Ipſa ſed ante oculos prudens Natura locavit:
Eſſe Deum auctorem rerum, juſtique tenacem;
Eſſe animos nullo perituros temporis ævo.
Sed quia non poterant hominum diverſa per orbem
Tot capita inter ſe concordi degere ſenſu;
Ac primam Veri effigiem turpavit in horas,
Qui paſſim infecto de fonte ſcaturiit error;
Naturæ vox conciderat, lex victa fluebat
Naturæ, humanis niſi vox divina ſonaret
Auribus; & ſanctam cui nos ſubmittere vellet,
Amoto Deus ipſe daret velamine, legem:
Ut fax Naturæ, meliori lumine fulgens,
Jam dubiæ noctis malefidas vinceret umbras.
At te vix natum, Quinti, atque à matre recentem
Non auſim extemplo ſaturare valentibus eſcis:
Suſcipies, cùm te firmârit robore adulto
Recti aſſuetudo conſtans & caſta voluptas:
Interea leve de noſtro lac ubere ſuges.

FINIS.

INDEX RERUM

QUÆ IN HOC POEMATE TRACTANTUR.

A.

ÆTHERIS, qui Vacui vicem peragit in movendis corporibus, naturam explicat Poëta, 70 & ſeq. Ab æthere terram ambiente, gravitatis cauſam repetit, 147 & ſeqq.

Alexandri Magni impotens bellandi cupiditas, 15.

Alites. Mira in eis membrorum compoſitio, 280 & ſeqq.

Amor virtutis multùm diſtat à pœnæ formidine, 12.

Anaxagoras. Epicuri de Atomis commentum cum Anaxagoræ homœomeriâ confertur, nec minùs abſurdum eſſe probatur, 122.

Anima. Eſſe Deum, eſſe animam immortalem, hæc duo fundamenta eſſe Religionis, 436. Vide *Mens.*

Anima belluarum. Vide *Belluæ.*

Animantia. Ridiculam Epicuri de ortu ac nutritione primorum animantium opinionem Poëta exagitat, 290 & ſeqq. Deſcendit ad Epicuri & aliorum Atheorum ſententiam de generatione animantium, quæ nunc naſcuntur; eamque per ſolas motûs leges explicari non poſſe affirmat, 298 & ſeqq. Animantium primum ſemen, nec à ſeipſo, nec caſu, factum eſſe demonſtrat, 3 8 & ſeq. ergò à mente aliquâ ſummè peritâ, & æternâ, procreatum eſſe, 319 & ſeq. Animalium cujuſque generis ſemina omnia in primo animali maſculo concluſa fuiſſe probat, 323 & ſeqq. Cauſam exponit infecunditatis eorum animalium quæ ex geminâ ſpecie conflantur, 327 & ſeqq. Inſitam propagandæ ſobolis curam, 330. innatum animalibus ſemen, *ibid.* & ſ. in eoque tuendo Providentiæ diligentiam oſtendit, 333 & ſeqq. Nulla animalia niſi è conjugio orta eſſe, præter unum cujuſque generis, in quo Deus totum genus primò condidit, 344 & ſeqq. Vide *Belluæ.*

Annus. Quatuor anni tempeſtatum ratio ſigillatim exponitur, 387. Ex certis anni tempeſtatum vicibus, Mundi auctor probatur, 406.

Apum induſtria, 237 & ſeq.

Ariſtarchi neglecta doctrina Copernici ſtudio rediviva, 351.

Ariſtippi non ſententia pejor ſententiâ Epicuri, ſed animus veracior, 9.

Ariſtotelis doctrina de forma artifice exploditur, 294 & ſeqq. Quomodo de origine rerum diſtant Epicurus Ariſtoteleſque, 296.

Aſtronomia. Laudat eos viros qui Aſtronomiæ illuſtrandæ inſignem operam dederunt, 350 & ſeq. His Epicureos, & præcipuè Lucretium, comparat, 352. Si Aſtronomiæ ſtudioſi laude digni ſint, quantò magis ipſe Aſtrorum conditor, 392 & ſeq.

Athei. His bellum indicit Poëta, 4. Athei quantum interſit, Deum, an ſit, inveſtigare, 40. Hos contra dimicat Poëta, ſectæ Epicureorum fundamina convellens: ſcilicet, magnum Inane, 45 *& ſeqq.* immortales Atomos, 87 *& ſeqq.* Motum perennem, 129 *& ſeqq.* Proponit varia Atheorum argumenta, 414 *& ſeqq.* Iis reſpondet, 417 *& ſeqq.* Atheum ſuis ipſum armis debellat, 429 *& ſeq.*

Atomi ex Epicuro explicantur, 46 *& ſeqq.* Epicuri conſilium in fingendis Atomis, 89. Atomi per ſe non ſunt, 91 *& ſeqq.* Innumeræ eſſe non poſſunt, 93 *& ſeqq.* Quàm abſurdum ſit illud Epicuri commentum, in Atomorum claſſibus numero finitis Atomos numero infinitas collocaſſe, 98 *& ſeqq.* Atomi nec individuæ, nec immortales eſſe poſſunt, 104 *& ſeqq.* Ex hoc quòd immortales eſſe non poſſint, ſequitur eas non eſſe ab æterno tempore, 111. Ex hoc quòd individuæ ſint, eas ex natura ſua ſolidas non eſſe concludit Poëta, ac proinde fabro indiguiſſe ut coaleſcerent, 117 *& ſeqq.* Neceſſariæ non ſunt atomorum figuræ: at quidquid in ſe habent, vel habere putantur, id cauſæ debent, 119 *& ſeqq.* Quod Epicurus in Atomis quærit, id in ſolo Deo ineſt, 124. Atomis Democritus gravitatem tribuit ſine declinatione, Epicurus declinationem cum gravitate, 132 *& ſeq.* Atomorum declinationem variis argumentis refutat Poëta, 133 *& ſeqq.* Ex declinatione Atomorum fruſtra vult Epicurus mentis humanæ libertatem explicare, 137 *& ſeqq.* Gaſſendi commentum de diverſa Atomorum velocitate confutatur, 140 *& ſeqq.* Atomorum gravitas impugnatur, 143 *& ſeqq.* Atomorum nulla potuit eſſe connexio, nullus reſultus, 168 *& ſeqq.* Ridiculum Democriti commentum de Atomis, quarum pars mente pollerent, pars mente deſtitutæ eſſent, 193 *& ſeq.* Non minùs abſurda Epicuri ſententia, qui cunctas nihil mentis habere affirmat, 194.

Attractus. Neutoniana gravitas in attractu poſita refellitur, 161 *& ſeq.*

B.

BAUBACES Polonorum, 239 *& ſeqq.*

Beatitudinis deſiderium probat Deum eſſe à quo compleatur, 422. Vide *Felicitas.*

Belluæ. Proponit Poëta id quod ab incredulis objicitur, belluas animâ noſtræ ſimili præditas eſſe, 234 *& ſeq.* Varia proferuntur ferinæ induſtriæ exempla, 235 *& ſeqq.* Belluarum animas è Materiâ conſtare, ergò & noſtras, contendunt increduli, 242 *& ſeq.* Anima brutorum, aut nulla eſt, aut incorporea, 243 *& ſeqq.* Dubia ſaltem ſunt argumenta, quibus brutorum; certa, quibus hominum anima defenditur, 245 *& ſeq.* Per hypotheſim, Carteſii doctrinam de belluis opponit, 246 *& ſeqq.* Probat ab abſurdo, non magis belluis animam concedendam eſſe, quàm plantis plurimis, 247 *& ſeqq.* atque etiam foſſilibus, 250 *& ſeqq.* Motus animalium omnes mechanicè fieri poſſe indicat, 254 *& ſeqq.* Ex mirabilibus brutorum factis infertur, non ſuam feris ineſſe mentem, ſed mentem aliquam adeſſe, 258 *& ſeq.* Belluarum motus ex eâdem cauſâ naſci poſſe, ac motus noſtros ſpontaneos, vel non ſpontaneos, 259 *& ſeqq.* Si belluis propria mens adeſſet, in his aſſulgerent quædam certi delectûs veſtigia, 261 *& ſeq.* Ex immutabili in belluis vivendi tenore arguit ipſas carere delectu, 262 *& ſeqq.* Ex variis exemplis probat belluis non inhærere mentem, ſed præeſſe, 264 *& ſeq.* Si mens belluis attribuatur, illam cujuſcumque ſit ordinis, incorpoream fore, ac noſtræ ſimilem, imò perfectiſſimam, 265 *& ſeqq.* Contra adverſarios retorquet plurima ſolertiæ animalium exempla, quibus evincitur mentem humanâ præſtantiorem belluis conſulere, 268 *& ſeqq.* Vulgare brutorum inſtinctûs nomen velut inane profligatur, 272 *& ſeqq.* Mirabilibus brutorum geſtis, mens illis externa arguitur, 275 *& ſeq.* Solvit id quod objicitur inutilia fore brutis ſenſuum organa, ſi ſenſu bruta careant, 277 *& ſeq.* Epicureorum de belluis objectiones mentem noſtram non lædunt, 278 *& ſeq.* Nihil aliud ex tanto brutorum artificio inferri poteſt, niſi mentem eſſe ſummam, 280. Miram exhibet in alitibus, in piſcibus, in quadrupedibus membrorum compoſitionem, *ibid. & ſeqq.* Animalia caſu procreata non ſunt, 284 *& ſeq.* Deus ergo auctor belluarum eſt, 286. Mira brutorum, ſeu minimorum, ſeu grandium, natura, opificis induſtriam teſtatur, 314 *& ſeqq.* Vide *Animantia.*

Bombycum deſcriptio, 314 *& ſeqq.*

Bonum. Si nulla Boni Malique natura ſtet ante leges, jus nil juris habet, 24 *& ſeq* Summum quidem bonorum eſt voluptas, modò ſcilicet inde petatur, unde petenda eſt, 36. Deus omnium bonorum fons, ſolus beatitudinis deſiderium ſatiare poteſt, 422.

C.

CÆSARIS ambitio, 15.

Carteſii doctrina de Motu cum Neutoni ſententia comparatur, 165 *& ſeqq.* Carteſii doctrinam de belluis per hypotheſim opponit Poëta his qui brutorum animam defendunt, 246 *& ſeqq.* Carteſii laus, 351.

Caſſinus, magnum Pariſinæ Academiæ decus, 351. Kepleri regulam in quatuor Jovis Satellitibus explorans, eamdem in Satellitibus Saturni reperit, 366.

Caſus. Ex ipſa Epicuri doctrina ruit caſus ille, Epicuro ſi creditur, divûm pater atque hominum rex, 139 *& ſeq.* Probat ſemina caſu, nec fieri, nec fecundari poſſe, 296 *& ſeq.* Animantium primum ſemen nec à ſeipſo, nec caſu factum eſſe demonſtrat, 318 *& ſeq.* Oſtendit non à caſu, ſed à Deo, petendam eſſe mirabilem univerſi orbis fabricæ induſtriam, 401 *& ſeqq.*

Chriſti myſteria pandere ſibi proponebat Poëta, 419.

Citharæ ac citharœdi exemplo diverſa & propria illuſtrantur corporis & mentis officia, 208 *& ſeqq.*

Cœlum. Cœleſtium corporum ſyſtema ex mente Copernici deſcribit, 356 *& ſeqq.* Cauſam diverſitatis cœleſtium motuum explicat, 368 *& ſeqq.*

Cometæ. Varias de Cometis conjecturas profert, 378 *& ſeqq.*

Copernicus, Polonus ſpeculator, cujus ſtudio ad ſummos honores aſcendit rediviva Ariſtarchi & Philolai doctrina, 351. Hujus de Mundo ſyſtema ſummatim exponitur, 353 *& ſeq.* Veritatis amore opinionem Copernici defenſurum ſe profitetur Poëta, 355. Copernicanum ſyſtema adversùs Ptolemaïcum propugnat, *ibid. & ſeqq.* planiùs exponit, 356 *& ſeqq.* inſtantiùs defendit, 360 *& ſeqq.* Kepleri regulam affert, cui adverſari ſyſtema Ptolemaïcum, Copernicanum verò conſentire demonſtrat, 366 *& ſeqq.*

Corporum perluciditas, mollities, fluor, raritaſque, à Vacuo non oriuntur, 81 *& ſeqq.* Vide *Materies.*

Corpus humanum. Mens humana cum corpore conjuncta quidem eſt; at non ejuſdem naturæ, 207 *& ſeqq.* Mentis & corporis diverſa & propria ſunt officia, 209 *& ſeq.* Mentis &

corporis fœdus, 214 *& seq.* Motus in corpore voluntarii humanæ mentis quidem jussu fiunt, at & iidem & naturales motus divinæ mentis arte procreantur, 225 *& seqq.* Ut ostendat non sine opificis industriâ, fabricatam esse hominis machinam, in ejus descriptione immoratur, 301 *& seqq.* Ex corporis ac mentis affectuum inter se communitate probat Deum, esse 431 *& seqq.*

D.

DEISTAS impugnare sibi proponebat Poëta, 419

Democritus Atomis gravitatem sine declinatione tribuit, Epicurus declinationem cum gravitate, 132 *& seqq.* Utrumque figmentum refellitur, 133 *& seqq.* Ridiculum Democriti commentum de Atomis in eas quæ cogitatione pollent, & eas quæ carent, partitis, 193 *& seq.*

Deus. Quàm magnum sit opus de Numine summo dicere, 3. Diversæ opiniones in quas trahuntur hominum mentes de Numine summo, *ib. & seq.* Ipsum Numen Poëta invocat de Numine dicturus, 4. Vitiis iter stravit Lucretius, cùm semel Deos exegit, 7. Demto Numine, nil supereſt quod contineat hominem Voluptati deditum, 8 *& seqq.* Numine sublato, nil justi permanet usquam, 22. Quantum interſit Athei, Deum, an sit, investigare, 40. Ars Epicuri in Diis convellendis perstringitur, 51 *& seq.* Deus materiæ auctor & moderator, materiâ ipse caret, 123 *& seq.* Quod Epicurus quærit in Atomis, id in solo Deo ineſt, 124. Motus in corpore voluntarii humanæ mentis quidem jussu fiunt, at & iidem & naturales motus divinæ mentis arte procreantur, 225 *& seqq.* Ab operum humanorum industriâ probatur, quanto major esse possit divini artificis solertia, 276 *& seq.* Cuncta Deum produnt, 277. Nihil aliud ex miro brutorum artificio inferri potest, nisi mentem esse summam, 280. Deus auctor belluarum est, 286. Ad demonstrandam divini artificis manum, ab animalibus ad semina progreditur Poëta, 289 *& seq.* Ut ostendat non sine opificis industriâ, fabricatam esse hominis machinam, in ejus descriptione immoratur, 301 *& seqq.* Deinde transit ad bruta, 314 *& seqq.* Animantium primum semen à mente aliquâ summè peritâ, & æternâ, procreatum esse, demonstrat, 319 *& seq.* Semina nisi à causâ providâ, communi, validâ, & æternâ formari non potuisse probat, 320 *& seqq.* In conservando animalium semine Providentiæ diligentiam ostendit, 333 *& seq.* Maximus in minimis Deus, 335. Mundi systema investigasse, si magnæ sit artis, feciſſe, quanto sit majoris, 392 *& seq.* Naturam, nisi hoc nomine Deus intelligatur, rerum artificem esse non posse, 399. Mundum à mente suprema factum esse, *ib. & seqq.* Auctorem suum ex ipso aspectu Natura fatetur, 401 *& seq.* Mundi auctor probatur ex ipsius Lunæ constanti motu miràque proportione, 402 *& seqq.* ex imbrium fluviorumque fecunditate, 404 *& seqq.* ex certis anni tempestatum vicibus, 406. Exinde ostendit Poëta, non à casu, sed à Deo, petendam esse mirabilem tam multiplicis fabricæ industriam, *ib. & seq.* Veri & Justi certam esse regulam, mente nostrâ priorem, 407 *& seqq.* Veri & Justi magistram esse Dei ipsius mentem, 412. Mundi causa, non fatum, sed Dei voluntas, *ib. & seqq.* Cuncta Deum prædicant, 414. Proponit Poëta id quod ab Atheis objici solet, multa esse in moribus, quæ Deum,

aut non summè bonum, aut non summè potentem arguunt, 416 *& seq.* Huic objectioni respondet, 420 *& seqq.* Confutat impiam illam sententiam: *Primus in orbe Deos fecit timor,* 426 *& seq.* Non factitiam esse ideam Dei ostendit, 428. Idololatriam hæresim quamdam esse à Religione naturali divertentem, *ibid. & s.* Atheum suis ipsum armis debellat, 429 *& seq.* Ex perceptionibus nostris, & ex corporis ac mentis affectuum inter se communitate probat Deum esse, 431 *& seq.* Deum non Mundi mentem esse mundo commixtam, 432 *& seq.* non mentem ex omnibus privatis mentibus conflatam, 433. non mentem Mundo junctam, *ib. & seq.* Deum esse, animam esse immortalem, duo fundamenta esse veræ Religionis, 436. Vide *Religio.*

Divisibilitas Materiæ in infinitum, variis argumentis probatur, 107 *& seqq.* Epicureorum eâ de re solvuntur objectiones, 111 *& seqq.*

E.

EPICURUS sectam recentem infamare frustrà veritus, infirma omnino frena cupiditatibus injecit, 7. Epicuri institutum de subvertendâ Religione, & unicè colendâ Voluptate, libidini quidem est amicum ac sceleribus, at moribus, humanæ societati, virtuti & rationi infestum, *ib. & seqq.* Frustrà jussit Epicurus pacatos vivere, quos jussit vivere lætos, 10. Non in Virtute Voluptatem, sed in Voluptate Virtutem ponit, 19 *& seq.* Frustrà voce tenus Virtutem laudat, quam re interficit ipsâ, 20 *& seq.* Si Virtutis erat amicus, quid illi nocebat Religio? 21. Eversâ Religione, evertit simul regulam omnem, non Virtutis solùm, sed etiam Veritatis, 22 *& seq.* Ejus doctrina de Voluptate, exitiosa est & insana, 26. nec ulla confert in mortale genus bona, *ibid. & seqq.* Cùm nil Religionis amore sit utilius, nil commentis Epicuri pejus, vincere debet Religio, 29. *& seq.* Epicuri doctrina nullum efficit beatum, 32 *& seq.* nullum in adversis præbet auxilium, nullum solatium, 34. *& seq.* Epicuri totum Philosophiæ corpus breviter exponitur: Vacuum & Atomi ex ipso explicantur, 46 *& seqq.* Ars Epicuri in Diis convellendis perstringitur, 51 *& seq.* Inane Epicureum refellitur, 52 *& seqq.* Epicuri fraus aperitur, Vacuum astruentis, ut Deum destruat, 65 *& seq.* Epicuri consilium in fingendis Atomis, 89. Ingeniosum quidem, sed vanum, istud Epicuri commentum, 90 *& seq.* refellitur, 91 *& seqq.* cum Anaxagoræ homœomeria confertur, nec minùs absurdum esse probatur, 122. Quod Epicurus quærit in Atomis, id in solo Deo ineſt, 124. Democritus Atomis gravitatem sine declinatione tribuit, Epicurus declinationem cum gravitate, 132. utrumque refellitur, 133 *& seqq.* Ex declinatione Atomorum frustrà vult Epicurus mentis humanæ libertatem explicare, 137 *& seqq.* Democritus Atomos in mente præditas & mente carentes partitur, Epicurus omnes mente carere affirmat, 193 *& seqq.* Quid de Mente fingat Epicurus, 194. Ridiculam Epicuri de ortu primâque nutritione animantium opinionem exagitatur, 290 *& seqq.* Invitus Deum commentis ponit in ipsis Epicurus, 294. Quomodo de origine rerum distant Epicurus Aristotelesque, 296. Epicurus causas mundi fortunæ tribuens refellitur, *ibid. & seq.*

Epicurei. His bellum indicit Poëta, 4. Epicureo nil solidum, nil verum, nisi Voluptas 17. Dei cultores in hac etiam vitâ, Epicureo beatiores sunt, 37 *& seq.* Quanta

verò infelicitas post hanc vitam, Epicureo, si decipitur, imminet, 38. Religio nihil Epicureo suadet dimittendum, nisi quæ ipse potitus plerumque fastidit, 38. Nullus Epicuri præceptorum observantior discipulus, quàm ipsa bruta, si mente prædita sint, 274.

F.

FATUM detestatus ipse adstruit Epicurus, 138 *& seqq.* Mundi causa, non fatum, sed Dei voluntas, 412 *& seqq.*

Fecunditatis & sterilitatis terræ causa, 337 *& seqq.*

Felicitas. Epicuri doctrina nullum efficit beatum, 32 *& seqq.* Vide *Beatitudo.*

Fluvii non omnes ex imbribus oriuntur; aliquot ex ipso mari profluunt, 404 *& seqq.*

Formam artificem Aristotelis explodit Poëta, 294 *& seqq.*

Formido pœnæ multùm distat à virtutis amore, 12.

Fortuna. Vide *Casus.*

Fossilia. Probat ab absurdo Poëta, non magis belluis, animam concedendam esse, quàm ipsis fossilibus, 250 *& seqq.*

Futurum. Quantùm diversa sors in futuris Epicureum expectat, & Religionis amantem, 38. Etiamsi de futuris esset dubium, in dubiis porro pars tutior sequenda est, 40. Futurum ævum probat ipsa rerum humanarum confusa conditio, 435 *& seq.*

G.

GALILÆUS, Etruscæ gentis honos: ejus industria laudatur, 351.

Gassendus, quo duce freti quidam Epicurum malè defendunt, 19. Gassendi solers ingenium, malè sequitur Numinis hostem Epicurum, 66. Vacuum à Gassendo perperam propugnatum, 75. Gassendi commentum de diversâ Atomorum velocitate confutatur, 140 *& seqq.*

Genii. Unde Veteres passim Genios sparserunt, 249.

Gravitas corporum. Nullum per se corpus grave seu leve est, 145 *& seqq.* Gravitatis causam enuntiare aggreditur Poëta, quam repetit ab æthere terram ambiente, 147 *& seqq.* Admonet hypothesim suam à se non pro certissima adduci, sed tamquam Epicureâ saniorem, 149. Divisâ subtili, quæ terram circumfluit, materiâ, in plures pyramides, ex earum vi centrifugâ oriri putat corporum gravitatem, ac præterea ex æquali terreni vorticis pressurâ, *ib. & seqq.* Corpus nullum per se aut grave, aut leve esse probat variis exemplis, 153 *& seqq.* Gravitas Neutoniana in attractu posita refellitur, 161 *& seqq.*

H.

HEROES. Habet ipsa suos Heroas Religio, 28.

Hobbesii fallax de Justitiæ Religionisque origine sententia obiter refellitur, 23 *& seqq.*

Homœomeria. Epicuri de Atomis commentum cum Anaxagoræ homœomeriâ confertur, nec minùs absurdum esse probatur, 122.

Huygens, Astronomiæ studio illustris, 351.

I.

IDOLOLATRIAM hæresim quamdam esse à Religione naturali divertentem ostendit Poëta, 428 *& seq.*

Ignis phænomena explicantur, 197 *& seqq.*

Imbres. Ex imbrium fecunditate, Mundi auctor probatur, 405 *& seq.*

Impietas solo Rationis lumine devicta cadit, 168. Impietas & superstitio per inanes fabulas sese pariter protegunt, 292.

Inane ex Epicuro explicatur, 46 *& seqq.* Inanis refutationem assumit Poëta, 52. Inane aut Deum, aut corpus, aut nihil esse ostendit, *ib. & seqq.* Inane nihil est, nisi absentia corporis omnis, 64. Inane astruit Epicurus ut Deum destruat, 65 *& seq.* Moveri corpora possunt sine Inani, 67 *& seq.* Inanis vicem peragit æther, 70 *& seqq.* Omnia plena esse probat Poëta, 73 *& seq.* Inane Neutoni refellit, 74 *& seqq.* Nihil in Mundo non pressum esse, variis ostendit experimentis, 79 *& seqq.* Corporum perluciditas, mollities, fluor, raritasque, ab Inani non oriuntur, 81 *& seqq.* Inane Epicureum, mera fabula, 84. Vide *Spatium.*

Infinitum aliquid esse ostendit Vates, 430.

Instinctûs vulgare nomen velut inane profligatur, 272 *& seqq.*

Iphigeniæ mortem non suasit Religio vera, sed cæca superstitio, 31 *& seq.*

Jus. Si nulla Boni Malique natura stet ante leges, jus nihil juris habet, 24 *& seq.* Si jus fasque frenum fuit coercendæ Voluptati necessarium, hinc patet quàm per se exitiosa sit Voluptas, 25.

Justitiæ nullus locus, dum nil prærerit quod æquis legibus homines contineat, 7 *& seq.* Fallax Hobbesii de Justitiæ origine sententia obiter refellitur, 23 *& seqq.* Justi & Veri certam esse regulam ostendit Poëta, 407 *& seq.* Veri & Justi regulam mente nostrâ priorem esse, 408 *& seqq.* Veri & Justi magistram esse naturam, hoc est, Dei ipsius mentem, 412.

K.

KEPLERUS verum Planetarum cursum investigat, 351. Affert Poëta Keplери regulam, cui systema Ptolemaïcum adversari, Copernicanum verò consentire demonstrat, 366 *& seqq.*

L.

LEVENOCKIUS, microscopii inventor, laudatur, 324.

Libertas. Ex hominis libertate ostendit Poëta, & mentem esse, & à corpore prorsus diversam, 222 *& seqq.* Mentis humanæ vitia, non ex Deo, sed ex libertatis abusu oriuntur, 420 *& seqq.* Sublatâ peccandi libertate, nec bene agere homo posset, 422.

Lockii de Vacuo instantia refellitur, 67. Objicienti Lockio, ignorari materiæ naturam, ac proinde nesciri utrum cogitatio in materiam cadere non possit, respondet Poëta, 217 *& seqq.*

Locus cujusque rei, quid sit, 58 *& seqq.* Vide *Spatium.*

Lucretius, Poëta celebris, quo se jactant Epicurei, 4. Hunc refellere sibi proponit Poëta, *ibid.* Illi dulce quidem melos, & gratia cantûs; at mendax sapientia, fugiendæque illecebræ, 5 *& seq.* Quid strueret Epicurus, ipse Lucretius libens aperit, & sine pudore confitetur, 6. Positâ semel Lucretii impietate, exundat nefas, 25. Secum ipse pugnat Lucretius, dum immenso superas imasque partes fingit, 54. Vanus Lucretii triumphus, 130. Doctrinæ ejus conciliatrix cupido, *ib.* Quàm sit absurda ejus doctrina, 131. Secum ipse pugnat, 143. Quàm longè vero dissita sit Lucretii sententia, 167. Eversa Lucretii fundamenta, 172. Lucretius

in hortis Epicureis relinquendus, 184. Poëtæ nomen, non Sapientis, ipſi concedendum, 185. Sibi diſcors, Religionem, quibus fruſtra convellere tentat, armis protegit, 186. Demens pugnantia miſcet, 225. Cauſas mundi cum Epicuro fortunæ tribuens refellitur, 296 & ſeq. Iis viris qui Aſtronomiæ illuſtrandæ inſignem dederunt operam, comparatur, 352.

Lunæ curſum explicat Poëta, 390. Lunæ & Solis eclipſes, 392. Ex ipſius Lunæ conſtanti motu, & mirâ proportione, Mundi auctor probatur, 402 & ſeqq.

M.

MAGNETIS virtus, 250.

Malum. Si nulla Boni Malique natura ſtet ante leges, jus nil juris habet, 24 & ſeq.

Mare. De iis quæ Terrâ Marique continentur, differere ſibi proponit Poëta, 397 & ſeq.

Materiem in infinitum dividi poſſe, variis argumentis probatur, 107 & ſeqq. Epicureorum eâ de re ſolvuntur objectiones, 111 & ſeqq. Materiæ adventitia res eſt quicumque modus, quæcumque figura, 120 & ſeqq. Materia è nihilo creari debuit, 123 & ſeqq. Motum ab auctore aliquo à Materiâ diverſo aſſlari Materiæ debere concludit Poëta, 174 & ſeqq. Si Materies per ſe mens eſt, omnis pars Materiæ, pars mentis erit, 192 & ſeqq. Mixtura Materiæ mentem efficere non poteſt, 194 & ſeqq. Nihil eſt in vi Materiæ, quod non exponi poſſit, adductis tantùm poſiturâ, mole, figurâ, motu & requie, 197 & ſeqq. Mentem nullus Materiæ efficit textus, nulla Materiæ figura, 201 & ſeqq. Quamvis ignota eſſet Materia, mentem cognoſcere liceret, 204. Materiæ dotes cum dotibus mentis nil commune habent, *ibid.* & ſeqq. Mens motûs cauſa Materiam neceſſariò prævertit, 206 Objicienti Lockio ignorari Materiæ naturam, ac proinde neſciri utrum cogitatio in Materiam cadere non poſſit, reſpondet Poëta, 217 & ſeqq. Materiæ non Mentis natura eſt extendi, 219 & ſeq. Mens à Materia perſpicuè ſejungitur, etſi non omnes utriuſque vires liquidò pateſcant, 221 & ſeqq. Ex hominis libertate oſtendit Poëta mentem à Materie prorſus eſſe diverſam, 222 & ſeqq. Vide *Motus.*

Mentis humanæ libertatem fruſtrà vult Epicurus ex declinatione Atomorum explicare, 137 & ſeqq. Mentes aliquas eſſe ex ipſis humanæ mentis officiis oſtendit Poëta, 186 & ſeq. Sibi quiſque ſuæ Mentis conſcius eſt, 186 & ſeq. Mens exquirit rerum cauſas, aſtrorum curſus, terrarum diſtantias, æquoris tractus, 187 & ſeq. Mens varias condiſcit aut excogitat artes, 189. Mens occultis de rebus diſputat, vivendique leges ſtatuit, 190. Mens corporis artus dirigit, *ibid* & ſeq. A Mente ſolâ petenda eſt motûs cauſa, 191. & ſeqq. Mentem corpoream non eſſe ipſa materiæ natura probat, 192. Ex humanâ Mente ſupremæ Mentis natura perſpicitur, *ib.* & ſeq. Mens humana cum corpore conjuncta quidem eſt, at non ejuſdem naturæ, 207 & ſeqq. Mentis & corporis diverſa & propria ſunt officia, 209 & ſeq. Mens varios ſimul percipit & comparat ſenſus, 211. & ſeq. Mens una ac ſimplex eſt, nec partibus ullis conſtare poteſt, 212 & ſeqq. Mens res quædam una eſt cum corpore juncta, ſed quæ ſine corpore vivere poſſit, 214. Mentis & corporis fœdus, *ib.* & ſeqq. Objicienti Lockio ignorari materiæ naturam, ac proinde neſciri, utrum à materiâ Mens ſejungenda ſit, reſpondet Poëta, 217 & ſeqq. Materiæ non Mentis natura eſt extendi, 219 & ſeq. Mens à Materiâ perſpicuè ſejungitur, etſi non omnes utriuſque vires liquidò pateſcant, 221 & ſeq. Ex hominis libertate oſtendit Poëta, & Mentem eſſe, & à Materie prorſus diverſam, 222 & ſeqq. Motus in corpore voluntarii humanæ Mentis juſſu quidem fiunt; at & iidem & naturales motus divinæ Mentis arte procreantur, 225 & ſeqq. Animam brutorum aut nullam eſſe, aut incorpoream: utrumlibet affirmari poteſt, ſalvâ Mentis humanæ dignitate, 243 & ſeqq. Ex mirabilibus brutorum factis infertur, non ſuam feris ineſſe Mentem, ſed Mentem aliquam adeſſe, 258 & ſeq. Belluarum motus ex eadem cauſa naſci poſſunt ac motus noſtri ſpontanei, vel non ſpontanei: nec inde infertur hominem ipſum propriâ Mente carere, 260 & ſeq. Si belluis propria Mens adeſſet, in his affulgerent quædam certi delectûs veſtigia, 261 & ſeq. Ex variis exemplis probatur belluis non inhærere Mentem, ſed præeſſe, 264 & ſeq. Vult Epicureus brutis concedere Mentem humanæ Menti inferiorem, 265. Mens omnis, cujuſcumque ſit ordinis, incorporea & immortalis eſt, *ibid.* & ſeq. Varia Mentis nomina pro diverſis ejus officiis, 266. Si Mens concedatur brutis, humanum genus non deprimitur, ſed ferinum evehitur, *ibid.* & ſeq. Contra adverſarios retorquet Poëta plurima ſolertiæ animalium exempla, quibus evincitur Mentem humanâ præſtantiorem belluis non ineſſe, ſed adeſſe, 268 & ſeqq. An inſtinctûs nomine Mens aliqua in bruto ſignari poſſit, 272 & ſeqq. Ex mirabilibus brutorum geſtis, Mentem illis externam præeſſe arguitur, 275 & ſeq. Ab operum humanorum induſtriâ probatur, quanto major eſſe poſſit divini artificis ſolertia, 276 & ſeq. Epicureorum de belluis objectiones Mentem noſtram non lædunt, 278 & ſeq. Nihil aliud ex tanto brutorum artificio inferri poteſt, niſi Mentem eſſe ſummam, 280. Animantium primum ſemen à Mente aliquâ ſummè peritâ, & æternâ, procreatum eſſe demonſtrat Poëta, 319 & ſeq. Veri & Juſti certam eſſe regulam, Mente noſtrâ priorem, 407 & ſeqq. Veri & Juſti magiſtram eſſe naturam, hoc eſt, Dei ipſius Mentem, 412. Mentis humanæ vitia, non ex Deo, ſed ex abuſu libertatis oriuntur, 420 & ſeqq. Ex perceptionibus noſtris, & ex corporis ac Mentis affectuum inter ſe communitate, probat Poëta Deum eſſe, 431 & ſeq.

Metempſychoſis ipſa doctrina probabilior eſſet, quàm Epicureorum doctrina de brutorum animâ, 274 & ſeq.

Microſcopii inventio & uſus laudatur, 324.

Modorum mutatio naturam rerum non mutat, 195 & ſeqq. Modus rerum nihil eſt, niſi res hac prædita formâ, 196. Quidquid conſtituit rem, ſine hoc res eſſe non poteſt: quidquid verò rei modus eſt, ſine hoc res eſſe poteſt, hoc ſine re non poteſt, 219.

Mortis prava libido, quâ quidam volunt animo mortales eſſe, ſicut & corpore, 218. Fruſtra cupit ille mori, cui vivere fatum eſt, 234.

Motus corporibus tribui poteſt ſine Inani, 67 & ſeqq. De Motu quærendum proponit Poëta, 131. Materies omnis mobilis eſt per ſe, non per ſe mota, 147. Neutonianus Motus in attractu poſitus refellitur, 161 & ſeqq. Carteſiana ſententia de Motu, cum ſententiâ Neutonianâ comparatur, 165 & ſeqq. Spinoſæ

ſententia de Motu æterno, & in ipsâ materiæ naturâ inhærente, evertitur, 173 *& ſeq.* Motum ab auctore aliquo à Materiâ diverſo afflari materiæ debere, concludit Poëta, 174 *& ſeqq.* Motus continuata ſitûs eſt mutatio, 179. A mente ſolâ petenda eſt Motûs cauſa, 191 *& ſeqq.* Mens Motûs cauſa materiam neceſſariò prævertit, 206. Motus animalium omnes mechanicè fieri poſſe indicat Poëta, 254 *& ſeqq.* Belluarum Motus ex eâdem causâ naſci poſſe, ac Motus noſtros ſpontaneos, vel non ſpontaneos, contendit, 259 *& ſeqq.* Per ſolas Motûs leges, animalium generatio explicari non poteſt, 299 *& ſeqq.*

Mulorum infecunditatis cauſa, 327 *& ſeqq.*

Mundi totius machinam, quâ formâ conſtet, & quomodo regatur, dicendum proponit Poëta, 349 *& ſeqq.* Quintium hortatur ad inquirendam Mundi cauſam, 350. Exponit breviter tria de Mundo ſyſtemata, 352 *& ſeqq.* Tria hæc parem vim habere dicit ad aſſerendum ſupremum Artificem, 354 *& ſeq.* ſe tamen amore veritatis Copernici opinionem defenſurum, 355. Copernicanum ſyſtema adverſùs Ptolemaïcum propugnat, *ibid. & ſeqq.* Affert Kepleri regulam, cui adverſari ſyſtema Ptolemaïcum, Copernicanum verò conſentire demonſtrat, 366 *& ſeqq.* Cauſam diverſitatis motuum cœleſtium, Solis in centro vertiginem, variorum Vorticum inter ſe libramen explicat, 368 *& ſeqq.* Proponit eas conjecturas quas fert ſyſtema Carteſianum, de periheliis & apheliis Planetarum, eorumque variâ à Sole diſtantiâ, 372 *& ſeqq.* Terræ circa proprium centrum rotationem, tum tertium ejus motum, quo Stellæ magnum 26000 annorum orbem conficere videntur explanat, 375 *& ſeqq.* Varias de Cometis profert conjecturas, 378 *& ſeqq.* Cur Planetæ diverſâ velocitate diurnum orbem conficiant, cur Terræ axis inclinetur, item æquinoctiorum, ſolſtitiorum, quatuor anni tempeſtatum rationem ſigillatim exponit, 380 *& ſeqq.* Terræ proprium vorticem, Lunæ curſum, Solis & Lunæ eclipſes, explicat, 389 *ſ. qq.* Hæc omnia inveſtigaſſe ſi magnæ ſit artis, feciſſe quanto ſit majoris concludit, 392 *& ſeq.* De iis quæ Terrâ Marique continentur, diſſerere ſibi proponit, 397 *& ſeqq.* Mundum à Mente ſupremâ factum eſſe oſtendit, 399 *& ſeqq.* Mundi auctorem ex ipſo aſpectu Naturæ fatetur, 401 *& ſeq.* Mundi auctor probatur ex ipſius Lunæ conſtanti motu & mirâ proportione, 402 *& ſeqq.* ex imbrium fluviorumque fecunditate, 404 *& ſeqq.* ex certis anni tempeſtatum vicibus, 406. Exinde oſtendit Poëta, non à caſu, ſed à Deo petendam eſſe mirabilem tam multiplicis fabricæ induſtriam, *ib. & ſeq.* Mundi cauſa, non fatum, ſed Dei voluntas, 412 *& ſeqq.* Proponit ea quæ ab Atheis objici ſolent: Mundum debere eſſe æternum; multa eſſe in Mundi opere vitia, 414 *& ſeq.* Reſpondet Mundum per ſe non eſſe, ſed à Deo creatum, cùm voluit, ac ſe propter, 417 *& ſeqq.* ea quæ in Mundo mendoſa videntur, haud ſine causâ ita conſtituta eſſe, 423 *& ſeqq.* Temeritatis eſſe carpere ſingula, dum univerſa ſe bellè habent, 424 *& ſeqq.*

N.

NATURA. Per Naturam ad Naturæ principium ſurgendum eſt, 87 *& ſeq.* Natura, niſi hoc nomine, Deus intelligatur, rerum artifex eſſe non poteſt, 399 *& ſeqq.* Mundi auctorem ex ipſo aſpectu Natura fatetur, 401 *& ſeq.*

Neutoni laus, 75. Vacuum ejus refellitur, 74 *& ſeqq.* Refellitur gravitas Neutoniana in attractu poſita, 161 *& ſeqq.* Carteſiana ſententia de Motu cum ſententiâ Neutonianâ comparatur, 165 *& ſeqq.*

Numerus. Spatium cum Numero & Tempore comparatur, 56 *& ſeqq.* Tria hæc mera nomina ſunt, & aſpectus rerum, non res, *ibid.* Quidquid à Numero incipit, in Numerum deſinit, 96.

O.

OCEANI æſtus reciprocus, 405.

P.

PHILOLAI neglecta doctrina Copernici ſtudio rediviva, 351.

Piſcium mira ſtructura, 282 *& ſeq.*

Planetæ. Proponit Vates eas conjecturas quas fert ſyſtema Carteſianum de periheliis & apheliis Planetarum, eorumque variâ à Sole diſtantiâ, 372 *& ſeqq.* Cur diverſâ velocitate diurnum orbem conficiant, 380 *& ſeqq.*

Plantæ. Probat ab abſurdo Poëta, non magis belluis animam concedendam eſſe, quàm plantis plurimis, 247 *& ſeqq.* Exponit cur plantæ quædam ex ramo aut radice repullulent, 341 *& ſeq.* cur inſitione fecundentur, 342 *& ſeq.* Ex ſeminibus oriri eas ipſas, quæ ſponte ſuâ ac temerè oriri videntur, 343.

Platonis laus, 88.

Pœnæ ſontibus ſemper ſunt, ſed interdum ſeræ, 422 *& ſeqq.*

Ptolemæus, Aſtronomiæ ſtudio celebris. Hujus de Mundo ſyſtema breviter exponitur, 352 *& ſeq.* Copernicanum ſyſtema adverſùs Ptolemaïcum propugnat Poëta, 355 *& ſeqq.* Ptolemaïcum ſyſtema inſtantiùs impugnat, 360 *& ſeqq.* Kepleri regulam affert, cui adverſari ſyſtema Ptolemaïcum, Copernicanum verò conſentire demonſtrat, 366 *& ſeqq.*

Pythagoræ laus, 88.

Q.

QUADRUPEDUM mira ſtructura, 283 *& ſeqq.*

R.

RATIONIS frenum Voluptati ſe injeciſſe fruſtra jactat Epicureus, quod inane vanumque putari ipſe jubet, 16 *& ſeq.* Si Ratio moribus præſit, fit Voluptatis domitrix; ſi Voluptas, fit Rationis domina, 18 *& ſeq.* Rationis lege peremptâ, nil juſti, nil veri permanet uſquam, 22 *& ſeq.* Impietas ſolâ vi Rationis devicta cadit, 168. Ratio ſenſûs judex eſt, non ſerva, 246. Ratione prior ſtat Rationis regula, 408 *& ſeqq.* Rationis magiſtram eſſe, non Voluptatem, ſed Naturam, hoc eſt, Dei ipſius Mentem, oſtendit Poëta, 411 *& ſeqq.*

Religio. Epicuri inſtitutum de ſubvertendâ Religione, & unicè colendâ Voluptate, libidini quidem eſt amicum ac ſceleribus; at moribus, humanæ ſocietati, virtuti & rationi infeſtum, 7 *& ſeqq.* Gaudenti vitiis aſperrima eſt Religio, non virtutis amanti, 21. Eversâ Religione, evertitur ſimul regula, non ſolùm Virtutis, ſed etiam Veritatis, 22 *& ſeqq.* Quanta in mortale genus conferat bona Religionis amor, 28. Cùm nil Religionis amore ſit utilius, nil commentis Epicuri pejus, vincere debet Religio, 29 *& ſeqq.* Iphigeniæ